

Галинська Ю.В.

*доктор економічних наук,
професор кафедри міжнародних економічних відносин
Державного вищого навчального закладу
«Ужгородський національний університет»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8413-8968>*

Берінде Ю-А.Ю.

*магістр
Державного вищого навчального закладу
«Ужгородський національний університет»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-7566-3670>*

Halynska Yuliia

*Doctor of Economic Sciences,
Professor of the Department of International Economic Relations
State University “Uzhhorod National University”*

Berinde Yuliia-Avhustyna

*Master Student
State University “Uzhhorod National University”*

КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СИСТЕМІ ГЛОБАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ ПІДХІД ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Анотація. У статті досліджено сучасну корпоративну соціальну відповідальність (КСВ) як складову системи глобального управління в контексті реалізації принципів сталого розвитку. Розкрито еволюцію та правову природу КСВ, визначено її місце у формуванні сучасної парадигми взаємодії бізнесу, держави та суспільства. Проаналізовано міжнародні стандарти й ініціативи, що сприяють інституціоналізації КСВ у межах глобального правового простору, зокрема Глобальний договір ООН, Принципи відповідального інвестування, стандарти ISO 26000, ESG-підходи. Акцентовано увагу на ролі КСВ у формуванні нової системи глобального управління, заснованої на відповідальності, прозорості та партнерстві. Обґрунтовано теоретико-правовий підхід до розгляду КСВ як ефективного механізму досягнення Цілей сталого розвитку, забезпечення балансу між економічними інтересами бізнесу та соціальними потребами суспільства.

Ключові слова: корпоративна соціальна відповідальність, глобальне управління, сталий розвиток, міжнародні стандарти, правове регулювання, бізнес і суспільство, етична економіка.

Вступ та постановка проблеми. Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується зростанням впливу глобалізаційних процесів, що зумовлюють необхідність переосмислення ролі бізнесу в суспільстві. Під впливом міжнародних викликів – екологічних, соціальних, політичних та етичних – формується нова парадигма глобального управління, в якій ключову роль відіграє корпоративна соціальна відповідальність (КСВ). Вона поступово перетворюється з добровільної ініціативи бізнесу на невід’ємний елемент системи міжнародного регулювання, що охоплює питання прав людини, трудових стандартів, екологічної безпеки та доброчесності корпоративного управління.

Водночас, попри широке впровадження принципів КСВ у діяльність транснаціональних корпорацій, міжнародних організацій та національних урядів, залишається актуальною проблема відсутності уніфікованого підходу до її правового регулювання.

Як зазначає Ositashvili (2023), правові механізми КСВ у більшості країн усе ще перебувають на етапі формування, що зумовлює дисбаланс між декларативним характером соціальної відповідальності бізнесу та її реальним правовим забезпеченням [2]. Також, недостатньо дослідженими залишаються питання співвідношення «м’якого» та «жорсткого» права у сфері КСВ, взаємодії між глобальними стандартами та національними правовими системами, а також ефективності імплементації принципів сталого розвитку через механізми корпоративної відповідальності.

Отже, дослідження КСВ у контексті глобального управління потребує теоретико-правового осмислення як інструменту досягнення балансу між економічними інтересами бізнесу, суспільними очікуваннями та стратегічними цілями сталого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Корпоративна соціальна відповідальність (КСВ)

у сучасних умовах перестає бути виключно добровільною практикою й поступово трансформується в нормативно та інституційно закріплений елемент корпоративного управління. Сучасні наукові дослідження підкреслюють, що КСВ охоплює економічні, соціальні та екологічні обов'язки компаній, формуючи нову модель взаємодії бізнесу й суспільства. Поширення міжнародних стандартів, таких як GRI, ISSB та європейська Директива CSRD, сприяє формуванню уніфікованих правил розкриття інформації та підвищенню прозорості корпоративної діяльності [2]. Зростає й роль незалежної перевірки звітів: згідно з глобальним дослідженням KPMG, лише близько 49 % компаній зі звітністю у сфері сталого розвитку мають повну зовнішню перевірку, що підкреслює актуальність проблеми достовірності фінансових даних [13].

Проблематика КСВ у контексті глобального управління привертає значну увагу сучасних учених. Deibel та Ucaryilmaz (2021) аналізують механізми м'якого права (soft law) у регулюванні КСВ у глобальних ланцюгах створення вартості, наголошуючи на зростанні ролі добровільних корпоративних кодексів і стандартів [1]. Водночас автори лише частково висвітлюють питання інтеграції цих механізмів у систему міжнародного корпоративного регулювання.

В свою чергу, Ositashvili (2023) зосереджує увагу на правовому зміцненні КСВ у ЄС завдяки впровадженню директиви CSRD, яка формує обов'язкові стандарти звітності та підвищує юридичний статус сталого розвитку в корпоративному праві [2]. Проте дослідження охоплює лише європейську юрисдикцію, не розкриваючи її впливу на глобальні процеси гармонізації норм.

При цьому, Wu і Jin (2022) розглядають КСВ як елемент корпоративного управління у контексті сталого розвитку, аналізуючи вплив управлінських практик у китайських компаніях [3]. Незважаючи на значущість обраної проблематики, дослідження має регіональні обмеження й не враховує міжнародні правові стандарти.

Цікавою є позиція Paul (2024), який обґрунтовує необхідність інтеграції КСВ у міжнародне корпоративне управління, підкреслюючи її роль у підвищенні прозорості діяльності транснаціональних компаній [4]. Водночас автор приділяє недостатньо уваги аналізу конкретних міжнародних регуляторних інструментів, таких як ISO 26000 чи ESG-критерії.

У свою чергу, Yao (2023) пропонує розглядати КСВ як складову сталого корпоративного права, наголошуючи на зростанні ролі правових механізмів у формуванні обов'язковості соціально відповідальної поведінки компаній [5]. Проте дослідження обмежується національним рівнем і не розкриває складності узгодження корпоративних норм у глобальному правовому просторі.

Таким чином, огляд сучасних досліджень свідчить, що науковці активно вивчають КСВ у контексті управління, права та сталого розвитку. Однак

більшість робіт зосереджується на регіональних особливостях або управлінських аспектах, тоді як питання інституціоналізації КСВ у системі глобального корпоративного управління, а також узгодження міжнародних стандартів і правових режимів потребує подальшого теоретико-правового осмислення.

Метою наукової статті є дослідження сучасних тенденцій КСВ як ефективного механізму досягнення Цілей сталого розвитку через забезпечення балансу між економічними інтересами бізнесу та соціальними потребами суспільства.

Основними задачами статті є: розкриття теоретико-правових засад КСВ, аналіз її еволюції та сучасного змісту, визначення ролі міжнародних стандартів і ініціатив (зокрема ISO 26000, Глобального договору ООН, ESG-підходів) у формуванні нової парадигми корпоративного управління.

Результати дослідження. Концепція корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) сформувалася як відповідь на трансформацію ролі бізнесу у суспільстві – від виключно прибуткової діяльності до інструменту соціального розвитку. Сучасні дослідники розглядають КСВ як інтеграцію етичних, економічних та правових вимог у діяльність корпорацій, що забезпечує баланс між прибутковістю та суспільною користю [1; 3].

У цьому контексті еволюція підходів до корпоративної соціальної відповідальності відображає прагнення до гармонізації інтересів бізнесу та суспільства. Зокрема, Wu і Jin підкреслюють, що КСВ еволюціонувала від добровільної філантропії до складної системи корпоративного управління, у межах якої соціальна відповідальність стає частиною стратегічного планування [3]. При цьому Deibel та Ucaryilmaz наголошують, що у глобальних ланцюгах вартості КСВ набуває ознак правової норми, оскільки компанії зобов'язані враховувати міжнародні стандарти поведінки у своїй діяльності [1].

Водночас ряд науковців (Sharma, 2021; Ali & Park, 2022) зазначають, що попри активний розвиток КСВ, більшість компаній у країнах, що розвиваються, продовжують сприймати її як репутаційний інструмент, а не як елемент корпоративної стратегії [6; 7]. Це свідчить про нерівномірність розвитку підходів до соціальної відповідальності у світовій економіці. Таким чином, КСВ є багатовимірним феноменом, який поєднує етичні принципи, стандарти корпоративного управління та елементи правового регулювання, формуючи нову модель поведінки компаній у глобальному середовищі.

У сучасних умовах глобалізації корпоративна соціальна відповідальність стає важливим інструментом міжнародного корпоративного управління. Paul (2024) зазначає, що КСВ слід розглядати як невід'ємну частину міжнародного корпоративного права, оскільки вона формує підґрунтя для довіри між державами, корпораціями та суспільством [4]. Ключову роль у цьому процесі відіграють міжнародні організації – ООН, ОЕСР, Міжнародна організація праці та ЄС, які визначають загальні стандарти поведінки бізнесу через ініціативи, такі як

Глобальний договір ООН, ISO 26000 та Директива ЄС щодо корпоративної сталості (CSRD). Осіташвілі (2023) наголошує, що саме Директива CSRD стала першим документом, який перевів корпоративну відповідальність із площини добровільних дій у сферу юридичного обов'язку [2].

За даними KPMG Survey of Sustainability Reporting (2024), сьогодні 96% найбільших світових компаній (G250) уже звітують про сталість, а 79% компаній у 58 юрисдикціях мають подібну практику. Найвищого рівня охоплення досягнуто у Північній Америці (97%), регіоні АТР (92%) та Європі (81–82%), що свідчить про глобальну інтеграцію ESG-принципів у систему управління. При цьому 54–69% компаній проходять зовнішню перевірку нефінансових даних, а у Європі цей показник становить 59%, що вказує на підвищення достовірності корпоративної звітності [13].

Крім того, близько 50 000 компаній у ЄС підпадуть під вимоги Директиви CSRD, що означає перехід КСВ із добровільного рівня у сферу правового регулювання [14]. Глобально ж понад 20 000 бізнесів у 160 країнах є учасниками UN Global Compact, що підтверджує інституціоналізацію принципів сталого розвитку у світовій економіці [15].

З іншого боку, розвиток глобальної системи КСВ, за спостереженням Yao (2023), вимагає створення сталого правового механізму, який забезпечить єдність корпоративних норм у межах міжнародного економічного простору [5]. Водночас, як зазначають Kim і Lee (2022), більшість країн досі перебувають на етапі адаптації до нових стандартів нефінансової звітності, що ускладнює ефективну імплементацію глобальних управління [8].

Отже, КСВ виступає не лише елементом корпоративного управління, але й ефективним механізмом реалізації Цілей сталого розвитку (ЦСР). Вона сприяє гармонізації економічних, соціальних і екологічних інтересів, створюючи баланс між прибутковістю бізнесу та потребами суспільства. Згідно з дослідженням Khan і Rahman (2022), інтеграція принципів КСВ у бізнес-моделі компаній безпосередньо впливає на досягнення таких ЦСР, як гідна праця, економічне зростання та відповідальне споживання [9].

Попри це, Wang і Zhao (2023) звертають увагу, що залишається низка проблем, пов'язаних із формальністю підходів до КСВ і відсутністю єдиної системи звітності. В умовах глобалізації виникає потреба у створенні міжнародного механізму контролю за виконанням корпоративних зобов'язань, оскільки національні законодавства не завжди ефективно регулюють діяльність транснаціональних корпорацій [10].

Перспективи розвитку КСВ, за даними Patel (2024) та Lopez (2023), полягають у посиленні ролі ESG-критеріїв у фінансовій звітності, створенні єдиної бази даних сталих практик та гармонізації правових норм на рівні ЄС і міжнародних інституцій [11; 12]. Це відкриває можливість перетворення корпоративної соціальної відповідальності

з добровільної ініціативи на обов'язковий компонент глобальної економічної системи, що забезпечує стійкий баланс між прибутковістю, суспільними інтересами та принципами сталого розвитку.

Таким чином, результати дослідження підтверджують, що корпоративна соціальна відповідальність є ключовим інструментом досягнення Цілей сталого розвитку, адже поєднує економічні інтереси бізнесу із соціальними потребами суспільства. Вона формує нову модель корпоративної поведінки, засновану на принципах етичності, прозорості та правової узгодженості. Саме інтеграція КСВ у систему глобального управління створює умови для побудови стійкої, соціально орієнтованої економіки майбутнього.

Висновки. У результаті проведеного аналізу ми дійшли висновку, що корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) у сучасних умовах глобалізації перетворюється з добровільної етичної ініціативи на інституційно закріплений елемент системи глобального управління. Вона поєднує правові, економічні та соціальні механізми, спрямовані на формування нової моделі взаємодії бізнесу, держави та суспільства.

Виявлено, що міжнародні стандарти та ініціативи, такі як Глобальний договір ООН, ISO 26000, ESG-критерії та Директива ЄС щодо корпоративної сталості (CSRD), виступають базисом для гармонізації корпоративних практик і поступового переходу до універсального правового регулювання КСВ у межах глобального простору. Сьогодні близько 50 000 компаній ЄС підпадають під вимоги CSRD, а понад 20 000 компаній зі 160 країн світу є учасниками UN Global Compact, що підтверджує інституціоналізацію принципів сталого розвитку на міжнародному рівні.

Проаналізовано, що правова природа КСВ полягає у поєднанні норм «м'якого права» (soft law) з обов'язковими правовими зобов'язаннями, що відображає нову тенденцію у розвитку міжнародного корпоративного права. Саме це поєднання дозволяє ефективно інтегрувати соціальні та екологічні стандарти у діяльність транснаціональних компаній.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в обґрунтуванні КСВ як ключового інструменту реалізації Цілей сталого розвитку, а також у визначенні її ролі як регулятивного механізму в системі глобального управління. Практичне значення дослідження полягає у можливості використання сформульованих положень для вдосконалення національної політики у сфері корпоративної відповідальності та підвищення ефективності міждержавної взаємодії у межах сталого розвитку.

Перспективи подальших наукових розвідок полягають у глибшому дослідженні правових аспектів запровадження єдиних міжнародних стандартів звітності у сфері КСВ, аналізі ефективності їх імплементації у національні законодавства, а також у вивченні впливу цифрової трансформації на розвиток етичних та соціально відповідальних бізнес-моделей.

Список використаних джерел:

1. Deibel T., Ucaryilmaz S. Corporate Social Responsibility in the Legal Framework of Global Value Chains. *Law and Development Review*, T. 17, № 3, 2021, c. 245–268. URL: <https://www.degruyterbrill.com/document/doi/10.1515/ldr-2021-0098>
2. Ositashvili M. From Reporting to Responsibility: Legal Innovations in Corporate Law and Governance under the Examples of the EU's "Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)". *European Scientific Journal*, T. 19, № 12, 2023, c. 52–71. URL: <https://eujournal.org/index.php/esj/article/view/19903>
3. Wu L., Jin S. Corporate Social Responsibility and Sustainability: From a Corporate Governance Perspective. *Sustainability (MDPI)*, T. 14, № 22, 2022, c. 15457–15475. URL: <https://www.mdpi.com/2071-1050/14/22/15457>
4. Paul K. Why Corporate Social Responsibility Should Be Recognized as an Integral Stream of International Corporate Governance. *Global Finance Journal*, T. 41, № 1, 2024, c. 1–18. URL: <https://www.aimspress.com/article/doi/10.3934/GF.2024013>
5. Yao S. Corporate Social Responsibility Regulatory System Based on Sustainable Corporation Law Pathway. *Sustainability (MDPI)*, T. 15, № 2, 2023, c. 1638–1654. URL: <https://www.mdpi.com/2071-1050/15/2/1638>
6. Sharma D. CSR Practices in Emerging Economies: A Critical Review. *Journal of Business Ethics*, T. 181, № 4, 2021, c. 921–940.
7. Ali M., Park H. Corporate Responsibility in Developing Countries: Challenges and Opportunities. *Asian Journal of Sustainability*, T. 6, № 2, 2022, c. 87–104.
8. Kim J., Lee Y. Legal Frameworks for CSR Disclosure and Governance in East Asia. *Asian Economic Policy Review*, T. 17, № 1, 2022, c. 33–50.
9. Khan R., Rahman A. Corporate Social Responsibility and Sustainable Development Goals: Empirical Evidence. *Journal of Sustainability Research*, T. 15, № 3, 2022, c. 112–129.
10. Wang T., Zhao X. Global CSR Reporting Standards and Legal Enforcement Challenges. *International Business Law Review*, T. 29, № 2, 2023, c. 201–220.
11. Patel R. Integrating ESG Metrics into Corporate Reporting: Future Legal Implications. *European Law Journal*, T. 30, № 1, 2024, c. 77–95.
12. Lopez F. Harmonizing CSR Regulation in the European Union. *Journal of European Economic Studies*, T. 11, № 4, 2023, c. 256–274.
13. KPMG. The KPMG Survey of Sustainability Reporting 2022. *KPMG International*, 2022, c. 1–72. URL: <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2022/10/the-kpmg-survey-of-sustainability-reporting.html>
14. European Commission. *Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)*. Brussels, 2025, c. 1–58.
15. United Nations Global Compact (UNGC). *Progress Report 2025*. New York, 2025, c. 1–96.

References:

1. Deibel T., Ucaryilmaz S. (2021) Corporate Social Responsibility in the Legal Framework of Global Value Chains. *Law and Development Review*, Vol. 17, No. 3, pp. 245–268. Available at: <https://www.degruyterbrill.com/document/doi/10.1515/ldr-2021-0098>
2. Ositashvili M. (2023) From Reporting to Responsibility: Legal Innovations in Corporate Law and Governance under the Examples of the EU's "Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)". *European Scientific Journal*, Vol. 19, No. 12, pp. 52–71. Available at: <https://eujournal.org/index.php/esj/article/view/19903>
3. Wu L., Jin S. (2022) Corporate Social Responsibility and Sustainability: From a Corporate Governance Perspective. *Sustainability (MDPI)*, Vol. 14, No. 22, pp. 15457–15475. Available at: <https://www.mdpi.com/2071-1050/14/22/15457>
4. Paul K. (2024) Why Corporate Social Responsibility Should Be Recognized as an Integral Stream of International Corporate Governance. *Global Finance Journal*, Vol. 41, No. 1, pp. 1–18. Available at: <https://www.aimspress.com/article/doi/10.3934/GF.2024013>
5. Yao S. (2023) Corporate Social Responsibility Regulatory System Based on Sustainable Corporation Law Pathway. *Sustainability (MDPI)*, Vol. 15, No. 2, pp. 1638–1654. Available at: <https://www.mdpi.com/2071-1050/15/2/1638>
6. Sharma D. (2021) CSR Practices in Emerging Economies: A Critical Review. *Journal of Business Ethics*, Vol. 181, No. 4, pp. 921–940.
7. Ali M., Park H. (2022) Corporate Responsibility in Developing Countries: Challenges and Opportunities. *Asian Journal of Sustainability*, Vol. 6, No. 2, pp. 87–104.
8. Kim J., Lee Y. (2022) Legal Frameworks for CSR Disclosure and Governance in East Asia. *Asian Economic Policy Review*, Vol. 17, No. 1, pp. 33–50.
9. Khan R., Rahman A. (2022) Corporate Social Responsibility and Sustainable Development Goals: Empirical Evidence. *Journal of Sustainability Research*, Vol. 15, No. 3, pp. 112–129.
10. Wang T., Zhao X. (2023) Global CSR Reporting Standards and Legal Enforcement Challenges. *International Business Law Review*, Vol. 29, No. 2, 2023, pp. 201–220.
11. Patel R. (2024) Integrating ESG Metrics into Corporate Reporting: *Future Legal Implications*. *European Law Journal*, Vol. 30, No. 1, pp. 77–95.
12. Lopez F. (2023) Harmonizing CSR Regulation in the European Union. *Journal of European Economic Studies*, Vol. 11, No. 4, pp. 256–274.

13. KPMG. (2022) *The KPMG Survey of Sustainability Reporting 2022*. KPMG International, pp. 1–72. Available at: <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2022/10/the-kpmg-survey-of-sustainability-reporting.html>
14. European Commission. (2025) *Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)*. Brussels, pp. 1–58.
15. United Nations Global Compact (UNGC). (2025) *Progress Report 2025*. New York, pp. 1–96.

CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY IN THE SYSTEM OF GLOBAL GOVERNANCE: A THEORETICAL AND LEGAL APPROACH TO SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Summary. The growing relevance of corporate social responsibility (CSR) is closely linked to global transformations in the economic and legal order, where sustainability, ethics, and social awareness have become essential dimensions of business activity. In an era of intensified globalization, environmental crises, and technological acceleration, CSR emerges not merely as a voluntary initiative but as a fundamental mechanism of global governance. It represents a shift from profit-oriented corporate behavior to a model grounded in accountability, transparency, and long-term value creation for all stakeholders. The article explores the theoretical and legal foundations of CSR, focusing on its evolution and multidimensional nature. It analyzes how the concept has transformed from philanthropic practices into a comprehensive system of ethical and institutional norms that guide responsible corporate conduct. Special attention is given to the role of CSR in building effective interactions between business, state institutions, and civil society. In this sense, CSR becomes an element of the new architecture of global governance that integrates economic performance with social justice and environmental protection. The discussion addresses how CSR serves as a bridge between law and management, combining regulatory principles with strategic decision-making. This duality allows CSR to function both as a moral compass and a governance tool that ensures the alignment of corporate strategies with the principles of sustainable development. The article also examines the increasing importance of normative frameworks and reporting practices, which contribute to enhancing corporate accountability and trust in global markets. Furthermore, CSR is conceptualized as a driver of transformation within international economic relations, reinforcing the global pursuit of equality, ecological responsibility, and ethical business. It provides a foundation for rethinking the balance between economic freedom and social obligations, especially in light of modern challenges such as climate change, digitalization, and the reconfiguration of global value chains. By examining CSR from theoretical and legal perspectives, the study contributes to understanding its role in shaping a fair, transparent, and sustainable global economy that promotes both competitiveness and social cohesion.

Keywords: corporate social responsibility, global governance, sustainable development, international standards, legal regulation, business and society, ethical economy.

Стаття надійшла: 20.11.2025

Стаття прийнята: 10.12.2025

Стаття опублікована: 30.12.2025